

OSNOVNA ŠKOLA LADIMIREVCI

LADIMIREVCI, VALPOVO

Protokol o postupanju u kriznim situacijama

Ladimirevci, veljača 2024.

Sadržaj

UVOD	1
DEFINICIJA OSNOVNIH POJMOVA	2
Dijete.....	2
Sukob	2
Fizičko kažnjavanje.....	2
Nasilje i zlostavljanje	2
Tjelesno zlostavljanje	4
Emocionalno zlostavljanje	4
Seksualno zlostavljanje	5
Zanemarivanje	6
Elektroničko nasilje	7
Mobbing	8
Samoozljeđivanje	9
POSTUPANJA ŠKOLE	10
Postupanje škole u slučaju vršnjačkog sukoba	10
Postupanje škole u slučaju nasilja i zlostavljanja među vršnjacima.....	10
Postupanje škole u slučaju elektroničkog nasilja	12
Postupanje škole u slučaju fizičkog kažnjavanja djeteta/učenika od strane roditelja/skrbnika	14
Postupanje škole u slučaju nasilja i zlostavljanja u obitelji	15
Postupanje škole u slučaju nasilja i zlostavljanja odrasle osobe (djelatnika škole ili druge odrasle osobe) prema djetetu	15
Postupanje škole u slučaju nasilja i zlostavljanja djeteta/učenika prema odrasloj osobi	16
Postupanje škole u slučaju nasilja i zlostavljanja odrasle osobe prema odrasloj osobi (mobbing)	17
Postupanje škole u slučaju samoozljeđivanja ili pokušaja suicida	17
PRILOZI	18

UVOD

Protokol o postupanju u kriznim situacijama u Osnovnoj školi Ladimirevci (u daljnjem tekstu: Protokol) donosi se u skladu s postojećim propisanim aktima. Temeljen je na općim aktima kao što su Konvencija o pravima djece, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Obiteljski zakon, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o sudovima za mladež te Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Protokol o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece i dr.

U Protokolu su sadržane definicije i opisi svih važnijih pojmova i termina. Termini opisani u muškom rodu neutralni su i odnose se i na muške i ženske osobe.

Opisano je postupanje i odgovornost u slučajevima:

- vršnjačkog sukoba,
- vršnjačkog nasilja i zlostavljanja,
- elektroničkog nasilja,
- fizičkog kažnjavanja djeteta,
- nasilja i zlostavljanja u obitelji,
- nasilja odrasle osobe (djelatnika škole ili druge odrasle osobe) prema djetetu,
- nasilja djeteta/učenika prema odrasloj osobi,
- nasilja odrasle osobe prema odrasloj osobi te
- samoozljeđivanja ili pokušaja suicida.

Postupanje u slučaju sukoba ili nasilja uključuje, osim neposredne reakcije na događaj, bilješku o saznanjima te posljedice koje proizlaze iz ponašanja uključenih u sukob/nasilje.

DEFINICIJA OSNOVNIH POJMOVA

DIJETE

Prema Konvenciji o pravima djeteta, dijete označava svaku osobu mlađu od 18 godina, osim ako se zakonom koji se primjenjuje na dijete granica punoljetnosti ne odredi ranije (Konvencija o pravima djeteta, članak 1.). Sličnu definiciju nudi i Kazneni zakon članak 87 stavak 7 (Narodne novine 125/2011) te Zakon o sudovima za mladež članak 113 stavak 2 (Narodne novine 84/2011, 143/2012, 148/2013, 56/2015, 126/2019) koji navode da je dijete osoba koja nije navršila 18 godina.

SUKOB

Sukob se može definirati kao neslaganje stavova, uvjerenja, vrijednosti ili interesa između pojedinaca, grupa, organizacija. Sukob je neminovan dio života i donosi mogućnost za promjenu – osobnu promjenu ili promjenu odnosa (prema Arvaj, N., Bužinkić, E., Đorđević, I. Vodič kroz medijaciju 2010.).

FIZIČKO KAŽNJAVANJE

Fizičko (tjelesno) kažnjavanje definira se kao primjena fizičke sile s namjerom da dijete doživi bol i/ili nelagodu, ali ne i ozljedu, u svrhu korekcije ili kontrole djetetova ponašanja (prema Bilić, V., Buljan Flander, G., Hrpka, H. Nasilje nad djecom i među djecom, 2012.). Pri tome naglasak treba staviti na posljednji dio te definicije koji navodi kako je svrha takvog oblika kažnjavanja korekcija ili kontrola djetetovog ponašanja. S druge pak strane, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji u članku 10. stavku 2 fizičko kažnjavanje opisuje kao jedan od oblika nasilja u obitelji (Narodne novine 70/2017).

NASILJE I ZLOSTAVLJANJE

Nasilje i zlostavljanje nerijetko se spominju u istom kontekstu, nekada čak i kao sinonimi. Iako dijele većinu zajedničkih karakteristika, korisno je navesti i ključnu razliku.

Prema Bilić, V., Buljan Flander, G. i Hrpka, H. nasilje je svjesna okrutnost usmjerena prema drugima s ciljem stjecanja moći nanošenjem psihičke, odnosno fizičke boli. Dan Olweus (prema Bilić, V., Buljan Flander, G. i Hrpka, H.) vršnjačko nasilje definira kao izloženost namjerno negativnom, ponavljanom djelovanju od strane jednog ili više učenika, nerazmjerne stvarne ili percipirane snage, zbog kojeg dijete trpi tjelesnu i/ili emocionalnu štetu, a nemoćno je da se odupre. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji u članku 10 navodi primjere nasilja u obitelji pa se tako navode tjelesno (fizičko) nasilje; tjelesno (fizičko) kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg djelovanja prema djeci; psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost; spolno uznemiravanje; ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za

održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci; zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje. U Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (2004.) navode se neke bitne karakteristike vršnjačkog nasilja te se nasiljem među djecom i mladima smatra svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnotežan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).

Zlostavljanje je svaki oblik tjelesnog i/ili emocionalnog zlostavljanja, seksualnog zlostavljanja, zanemarivanja i nemarnog postupanja ili iskorištavanja djece, što rezultira stvarnom ili potencijalnom opasnosti za djetetovo zdravlje, preživljavanje, razvoj ili dostojanstvo u kontekstu odnosa odgovornosti, povjerenja i moći (Svjetska zdravstvena organizacija, 2006, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012). Zanemarivanje je poseban oblik zlostavljanja te se definira kao propuštanje zadovoljenja djetetovih potreba u mjeri koja znatno utječe na djetetov tjelesni i psihički razvoj (Čorić i Bačan, 2006, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012). Definicija zlostavljanja od strane Svjetske zdravstvene organizacije na neki način predstavlja cirkularnu definiciju te bi možda preciznije bilo reći kako je **zlostavljanje svaki oblik tjelesnog, emocionalnog i seksualnog nasilja, zanemarivanja i nemarnog postupanja...koje se ponavlja i ima vremensko trajanje.**

Može se zaključiti kako su neke od najvažnijih odrednica nasilja i zlostavljanja namjera nanošenja boli, straha ili bilo kakvog oblika nelagode; nesrazmjern odnos moći i odgovornosti bilo da je riječ o nesrazmjernoj snazi između nasilnika i žrtve ili, s druge strane, nesrazmjer u broju (pri čemu je nasilnika više u odnosu na žrtvu/e); manje ili više uočljive posljedice na fizičkom, psihičkom, emocionalnom i drugom aspektu žrtve. Ono što čini razliku između nasilja i zlostavljanja jest kontinuitet. Nasilan čin dogodi se u pravilu jednom, no u slučaju ponavljanja, ili samo postojanja velike vjerojatnosti od ponavljanja, može se govoriti o zlostavljanju. Gledajući na taj način, svako zlostavljanje je neki oblik nasilja, no nije svaki nasilan čin zlostavljanje. I jedan i drugi oblik trebali bi podlijeći istim postupcima zaštite žrtve te postupanja prema počinitelju.

Tradicionalno, nasilje i zlostavljanje dijele se na četiri osnovne vrste: tjelesno (fizičko), emocionalno, spolno te zanemarivanje. Takva podjela više je konceptualna i teorijska, u praksi se nerijetko preklapa više oblika i vrsta. Također, neki autori spominju i neke druge, posebne oblike nasilja i zlostavljanja među kojima se navode i svjedočenje nasilju u obitelji, medijsko nasilje (pasivna ili interaktivna izloženost), nasilje putem interneta i sl.

Tjelesno zlostavljanje

Pod pojmom tjelesnog zlostavljanja djece podrazumijeva se učestalo (ili jednokratno iznimno grubo), namjerno nanošenje boli, tjelesnih ozljeda te neodgovorno postupanje roditelja i drugih osoba koje uključuje potencijalni rizik od tjelesnog ozljeđivanja, a čije posljedice mogu, ali i ne moraju biti vidljive (Svjetska zdravstvena organizacija, 2006; Pećnik, 2003; McCoy, Keen, 2009, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012).

Navode se neki primjeri tjelesnog zlostavljanja kao npr. pljuskanje, udaranje različitim predmetima (šibom, kuhačom, štapom, remenom, palicom i sl.), silovito drmanje, snažno odguravanje, udaranje šakama ili nogama, teške batine (premlaćivanje), grizenje, ubadanje, vezivanje, gnječenje, ostavljanje djece same u automobilu i dr.

Pokazatelji mogu biti **tjelesni** (masnica različitog stupnja zacjeljivanja i na neuobičajenim mjestima poput lica, bedara, potkoljenica, leđa, trbuha, potiljka itd., opekline, prijelom kostiju, posjekotina, ogrebotina, ugriz, iščupana kosa, unutarnje ozljede i oštećenja mozga, smrt djeteta i dr.) pri čemu je posebnu pažnju potrebno usmjeriti na razlikovanje povreda koje su nastale kao moguća posljedica zlostavljanja od uobičajenih dječjih ozljeda. Osim tjelesnih pokazatelja mogu se pojaviti promjene u **ponašanju** (u kontaktu s odraslima su neobično oprezni, sklonost pretjeranom udovoljavanju autoritetima, sramežljivost, povučenost ili hiperaktivnost i izostajanje s nastave i sl.), **socijalnim odnosima** (nemogućnost uspostave prijateljskih odnosa s vršnjacima, nepovjerenje prema vršnjacima, slabe socijalne vještine, slabe kognitivne i jezične vještine, tendencija da probleme rješavaju agresivnošću i sl.) te **emocionalnom doživljavanju** (ljutnja, neprijateljstvo, nemogućnost izražavanja osjećaja i sl.).

Emocionalno zlostavljanje

Emocionalno zlostavljanje je kontinuirano neprijateljsko i/ili indiferentno ponašanje roditelja i drugih koji nastupaju s pozicije moći, na temelju kojega dijete može zaključiti da je bezvrijedno, nevoljeno, neadekvatno, što oštećuje njegovu emocionalnu stabilnost i psihološki kapacitet te kratkoročno i/ili dugoročno negativno utječe na njegov razvoj i dobrobit (Evans, 2002; Iwaniec, 2006; Tomison, Tucci, 1997; Bilić, 2008, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012).

Neki od primjera odnose se na **odbacivanje djetetovih potreba** (omalovažavanje, podsmijeh, kritiziranje, vrijeđanje, sprečavanje razvoja dječje autonomije, onemogućavanje razvoja privrženosti s drugim osobama, podređivanje djetetovih potreba potrebama odraslih, ismijavanje i sl.); **teroriziranje** ili tretiranje djeteta **kontinuiranim verbalnim napadajima** koji stvara klimu straha, napetosti i nesigurnosti (prijetnje djetetu npr. oružjem, suicidom, ubojstvom, neprekidno naglašavanje krivnje djeteta, upotreba bizarnih disciplinskih metoda, izazivanje straha neprikladnim kažnjavanjem, tjeranje na igre ili postupke kojih se dijete boji, izlaganje obiteljskom nasilju itd.); **ignoriranje i degradiranje djeteta** što uključuje i izostanak pozitivnih stimulacija (nedostatak stimulacije i neodgovaranje na djetetove potrebe, ponašanje roditelja

„kao da dijete ne postoji“, ne dodiruje ga, ne gleda, ignorira njegovo prisustvo, ne pokazuje emocije spram djeteta i sl.); **manipuliranje djetetom** u cilju zadovoljenja nekih svojih potreba koje nisu sukladne djetetovim (uključuje aktivnosti u kojima odrasli koriste dijete u svrhu postizanja nekih svojih ciljeva, ne vodeći pritom računa o djetetovim potrebama, osjećajima i interesima); **izolacija** (onemogućavanje djetetu da kontaktira s ostalim članovima obitelji, vršnjacima, da participira u obiteljskim, socijalnim ili školskim aktivnostima i sl.) te podržavanje djetetovog neadekvatnog ponašanja (Buljan Flander, Kocijan Hercigonja, 2003).

Neki od pokazatelja mogu se odnositi na zdravstvene probleme bez organske osnove te probleme sa snom i hranjenjem (**tjelesni**); povučенost, usamljenost, nisko samopouzdanje, pretjerana pasivnost, i u nekim slučajevima pretjerana aktivnost i ponašanja neprimjerena dobi (**ponašajni**); emocionalna nestabilnost, tuga, strah, anksioznost, depresivna raspoloženja, neiskazivanje radosti ili zadovoljstva, negativan ili prazan afekt prema svima u njihovom okruženju (**emocionalni**); nazadovanje u školi i nezainteresiranost (**kognitivni**) te poteškoće u stvaranju odnosa s vršnjacima, nastavnicima i drugim ljudima, nesigurnost, niske razine socijalne kompetentnosti, smanjene mogućnosti prilagodbe (**socijalni**) (prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012).

Seksualno zlostavljanje

Seksualno zlostavljanje predstavlja sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s djetetom koje je mlađe od zakonske dobi za seksualne aktivnosti te sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s djetetom u kojima se koristi prisila, sila ili prijetnje ili se zlorabotrebља poloжај povjerenja, autoriteta ili utjecaja nad djetetom (u obitelji ili izvan obitelji) ili se zlorabotrebља posebno ranjiva situacija djeteta.

Osim seksualnog zlostavljanja, seksualno nasilje uključuje i druge oblike seksualnog iskorištavanja, niz djela povezanih s dječjom prostitucijom i dječjom pornografijom, sudjelovanje djece u pornografskim nastupima, mamljenje i vrbovanje djece u seksualne svrhe te pomaganje ili poticanje bilo kojeg od ovih djela.

Na **tjelesnom** planu može se manifestirati kao genitalne infekcije, ozljede na grudima, bradavicama i ispod trbuha, ozljede u genitalnom, analnom području, krvarenja i modrice, problemi s mjehurom, bolovi prilikom mokrenja, česte upale grla, uz poteškoće gutanja i osjećaj gušenja, česte psihosomatske smetnje (glavobolje, bolovi u trbuhu), trudnoća, menstrualne smetnje, iznenadno gubljenje ili dobivanje na tjelesnoj težini, često tuširanje, defanzivan govor tijela, pokrivanje, skrivanje, pokušaj djeteta da bude nevidljivo, „naslage“ odjeće danju i noću, zgužvana odjeća u školi te oblačenje koje puno otkriva. Od **emocionalnih** pokazatelja mogu se javiti ljutnja, tjeskoba, bespomoćnost, strah od odlaska kući nakon škole, strah od mraka i odlaska u krevet, strah od zatvorenih vrata, kupaonice, tuša i sobe sa samo jednim vratima, izoliranost, sram, krivnja, strah od fizičkog kontakta, posebice oko područja genitalija, plač, depresija, konfuzija te osjećaj izdaje. U području **socijalnog** funkcioniranja javljaju se konfuzija uloga u

obitelji, odbijanje ili molba da ne ostane s određenom osobom, mokrenje u krevet, tepanje, dudanje palca (regresivno ponašanje), želja da zna sve što će se dalje događati, konstantno „dobro ponašanje“, perfekcionizam, poslušnost, vrlo kontrolirano ponašanje, povučенost ili hiperaktivnost te noćne more. Još jedan pokazatelj specifičan za ovu vrstu zlostavljanja odnosi se na **seksualizirana ponašanja** u smislu neuobičajenog interesa za svoje i tuđe genitalije, česta masturbacija, upotreba „prostih“ riječi, strah od svlačenja na tjelesnom odgoju, crteži s naglašenim seksualiziranim detaljima, crteži koji pokazuju genitalije, kroz odjeću, guranje objekata u vaginu ili rektum, promiskuitet i prostitucija. Na ponašajnom planu treba istaknuti i **samodestruktivno ponašanje** u smislu korištenja legalnih i ilegalnih droga, pokušaja suicida, poremećaja hranjenja, samoozljeđivanja, provocirajućeg i prkosnog ponašanja, bježanja od kuće i sl. U obrazovnom području može doći do smetnje pažnje, sanjarenja, izostanci iz škole, često spominjanje tajnih ili seksualiziranih tema u školskim zadaćama ili razgovoru te poteškoće u izražavanju svog mišljenja (prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012).

Zanemarivanje

Zanemarivanje se može definirati kao nezadovoljavanje minimalnih tjelesnih, emocionalnih, obrazovnih, medicinskih i drugih potreba djeteta. I ovdje bitnu odrednicu čini namjera te je iznimno važno razlikovati **zanemarivanje**, pri čemu postoji namjera uskraćivanja zadovoljenja navedenih potreba djeteta, od **siromaštva**, pri kojem okolina nema mogućnosti zadovoljiti djetetove potrebe.

I u slučaju zanemarivanja moguće je govoriti o **tjelesnom** zanemarivanju koje se definira kao nezadovoljavanje minimalnih fizičkih potreba djeteta kao što su raznolika prehrana, adekvatan i siguran smještaj, prikladna odjeća te zaštita od ozljeda (Dubowitz, Pitts i Black, 2004, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012). Neki od pokazatelja mogu biti neuhranjenost, loša osobna higijena, neadekvatna odjeća s obzirom na vremenske uvjete, prljava i poderana odjeća i obuća, dijete uvijek samo kod kuće i osjeća se usamljeno, pospanost djeteta i sl. Za postavljanje pretpostavki o zanemarivanju djeteta ovi pokazatelji trebaju biti evidentirani više puta, kontinuirano, a ne da se radi o jednokratnim rijetkim situacijama. Međutim, neki pokazatelji su toliko potencijalno štetni da su opasni za život djeteta i tada je potrebno odmah postupiti u svrhu zaštite djeteta (Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012).

Osim tjelesnog moguće je i **emocionalno** zanemarivanje koje je spomenuto u dijelu o emocionalnom zlostavljanju (zapravo je često teško odrediti granicu između emocionalnog zlostavljanja i zanemarivanja), a definira se kao nezadovoljavanje minimalnih emocionalnih potreba djeteta. Najčešće se radi o roditeljskom neobaziranju na djetetove emocionalne potrebe te ne pomaganju djetetu kada mu je potrebna pomoć zbog čega se osjeća odbačeno (Dubowitz, Pitts i Black, 2004, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012). Javlja se kroz slična ponašanja roditelja koja su opisane pod emocionalno zlostavljanje. Kod djeteta se može javiti povučенost, sramežljivost, nisko samopouzdanje, izjave djeteta da se osjeća osamljeno, napušteno, agresivnost, krađa, neposlušno ponašanje u razredu, delinkventno ponašanje i sl.

Obrazovno zanemarivanje se odnosi na izostanak pomoći, potpore i poticanja tijekom školovanja.

Uključuje također izostanak pomoći pri učenju, nedostatak nužne opreme za školovanje, neprisustvovanje roditeljskim sastancima i sl. (Dubowitz, Pitts i Black, 2004, prema: Bilić, Buljan Flander, Hrpka, 2012).

Očituje se kroz neopravdano izostajanje s nastave, najmanje pet dana u mjesecu, o čemu su roditelji bili informirani, ali nisu ništa poduzeli; izostanak djeteta iz škole najmanje mjesec dana jer su ga roditelji zadržali kod kuće iz neopravdanog razloga; nepružanje pomoći djeci koja imaju određene probleme pri učenju, na što je roditeljima skrenuta pažnja, ali oni nisu poduzeli korake da se djetetu pomogne i sl.

Medicinsko ili zdravstveno zanemarivanje uključuje izostanak brige o djetetovoj zdravstvenoj zaštiti, o potrebama savjetovanja s liječnikom u slučaju bolesti i/ili ozljeda, o redovitim cijepljenjima i sistematskim pregledima, nedovođenje djeteta na potrebne medicinske zahvate i tretmane, izostanak brige o redovitom uzimanju lijekova, nedovođenje na preglede liječniku i sl. Očituje se kroz kronične neliječene bolesti i poremećaji (kronične upale, neliječeni prijelomi, infekcije sl.). Na ovu vrstu zanemarivanja mogu ponajprije posumnjati zdravstveni radnici na primarnoj razini zdravstvene zaštite.

Elektroničko nasilje

Elektroničko nasilje se može definirati kao namjerno i opetovano nasilno postupanje usmjereno djetetu putem računala, mobilnih uređaja i drugih informacijskih i komunikacijskih medija (Patchin i Hinduja, 2015, prema Strabić i Tokić Milaković, Elektroničko nasilje među djecom i njegova usporedba s klasičnim oblicima vršnjačkog nasilja, 2016). Elektroničkim se nasiljem dijete ponižava, zadirkuje, prijeteći mu se ili ga se uznemiruje na neki drugi način. Uvijek je cilj povrijediti, uznemiriti ili na bilo koji drugi način naštetiti djetetu, bilo u obliku tekstualnih ili video poruka, fotografija ili poziva ili neugodnih komentara (Crnković, Poliklinika za zaštitu djece i mladih grada Zagreba, 2012). Popularan naziv *cyberbullying* preuzet je iz engleskog jezika, gdje *cyber* označava prividnu stvarnost nastala s pomoću računala, a *bullying* nasilničko ponašanje.

Postoje različiti načini na koja se elektroničko nasilje može manifestirati (Baum i Willard, 2007, prema Strabić i Tokić-Milaković, 2016):

- uznemiravanje (eng. *harassment*), tj. ponavljano slanje uvredljivih i uznemiravajućih poruka te njihova objava na mjestima vidljivim široj publici;
- prijeteće na internetu (eng. *cyberthreats*) usmjerene drugoj osobi, skupinama ili samome sebi;
- blaćenje (eng. *denigration*), tj. širenje neistinitih i štetnih informacija o osobi ili mijenjanje nećijih fotografija (s ciljem nanošenja štete ugledu osobe);
- grubo online sukobljavanje (eng. *flaming*) koje uključuje izazivanje sukoba slanjem različitih uvredljivih ili vulgarnih poruka;

- pretvaranje (eng. *impersonation*), odnosno dešifriranje lozinki različitih profila (npr. na društvenim mrežama) te korištenje tuđeg ili lažnog identiteta (u svrhu slanja ili objavljivanja kompromitirajućih sadržaja o drugima);
- iznudiavanje i širenje povjerljivih informacija (eng. *outing and trickery*) koje izlaganjem postaju dostupne široj javnosti (s ciljem sramoćenja i blaćenja osobe);
- isključivanje na internetu (eng. *exclusion*) koje se očituje zabranjivanjem pristupa osobi ili skupinama određenim web stranicama ili grupama na društvenim mrežama te namjernim isključivanjem osobe s različitih lista online prijatelja;
- uhođenje na internetu (eng. *cyberstalking*), tj. opetovano slanje prijetećih ili uznemiravajućih poruka koje rezultiraju strahom osobe za vlastitu sigurnost.

Još uvijek nije postignut konsenzus o odnosu klasičnog i elektroničkog zlostavljanja – neki autori smatraju elektroničko nasilje tek nastavkom klasičnog nasilnog ponašanja, dok drugi autori ističu specifičnosti elektroničkog nasilja u odnosu na klasične oblike nasilja među djecom. Tako se elektroničko nasilje razlikuje od klasičnog vršnjačkog nasilja prema **dostupnosti** (prisutno je 24 sata na dan, svih 7 dana u tjednu), **izloženosti** (kod kuće i na mjestima koja su ranije bila sigurna za dijete), **mnogobrojnoj publici** i svjedocima, **anonimnosti** koja olakšava kršenje socijalnih normi te kod žrtve pojačava osjećaj nesigurnosti i straha radi čega posljedice takvog oblika nasilja ponekad mogu biti i ozbiljnije od onih prouzročenih vršnjačkim nasiljem u stvarnim situacijama (Strabić i Tokić Milaković, 2016). S obzirom da ne dolazi do fizičkog kontakta između žrtve i publike, djeca i mladi teže vide i razumiju štetu koju njihove riječi mogu nanijeti.

MOBBING

Mobbing označava oblik ponašanja na radnome mjestu u kojemu pojedinac ili skupina osoba sustavno, tijekom duljega vremena, psihički zlostavlja drugu osobu ciljem ugrožavanja ljudskog dostojanstva, integriteta, ugleda i časti (prema Vinković, Priručnik o diskriminaciji i mobbingu na radnom mjestu, 2016.). Isti autor spominje rad i istraživanja Heinza Leymanna te njegovu operativnu definiciju prema kojoj *„...psihološki teror ili mobbing u radnom okruženju podrazumijeva neprijateljsku i neetičnu komunikaciju izravno i sustavno usmjerenu, od strane jednoga ili više pojedinaca, prema individui koja je zbog mobbinga dovedena u položaj bespomoćnosti i nezaštićenosti te se u tome položaju nalazi zbog nastavka zlostavljačkih aktivnosti“*.

Na temelju dosadašnjih spoznaja moguće je razlikovati nekoliko tipova mobbinga. Tako Vinković spominje **vertikalni mobbing** (vertikalni silazni *mobbing*) u slučajevima kada nadređeni zlostavljaju podređene. **Obrnuti mobbing** (obrnuti vertikalni *mobbing*, uzlazni vertikalni *mobbing*) koji obilježavaju situacije u kojima podređeni zlostavljaju nadređenoga i koji je u praksi nešto rjeđi te **horizontalni mobbing** obilježava zlostavljanje koje potječe od osoba iz radnoga okruženja koje se nalaze u istoj subordinacijskoj ravni, odnosno nisu ni nadređeni ni podređeni zlostavljanome radniku/radnici. Sukladno nekim općim podjelama nasilja i zlostavljanja, spominje se i **emocionalni mobbing**, a javlja se u

slučajevima čije je ishodište u osjećanjima poput zavisti, ljubomore, ljutnje, neprijateljstva i antipatije pa se najčešće manifestira kritiziranjem rada, ponižavanjem, uvredama, podmetanjima, sprječavanjem dotoka informacija na koje radnik ima pravo ili od kojih ovisi u ispunjavanju radnih zadaća i sl. Samim time, logično je u situacije mobbinga uključiti i sve one oblike fizičkog, spolnog i drugog nasilja i/ili zlostavljanja koje se događa na radnom mjestu.

SAMOOZLJEĐIVANJE

Samoozljeđivanje se odnosi na namjerno zadavanje ozljede ili rane na vlastitom tijelu (Dodig-Ćurković i Kralik, 2013). Neki oblici samoozljeđivanja su zadavanje opekline na tijelu plamenom svijeće ili žarom cigarete i sličnim predmetima, čupanje kose i dlaka, udaranje dijelova tijela čvrstim predmetima i stvaranje modrica ili lomljenje kostiju te ubadanje oštrim predmetima. Također se spominju grebanje, struganje i izlaganje kože otrovnim tvarima, dok je najčešći oblik samoozljeđivanja rezanje zapešća i ostalih dijelova tijela oštrim predmetom poput žileta (Dodig-Ćurković i Kralik, 2013). Neki oblici samoozljeđivanja manje su očiti nego namjerno nanošenje ozljeda tijelu. U literaturi se navode primjeri poput neadekvatne brige o tjelesnim bolestima poput dijabetesa, pretjerane konzumacije alkohola i droga, dijeljenja igli i slična rizična ponašanja.

Mladi mogu samoozljeđivanje vidjeti kao jedini način prenošenja poruke da se ne osjećaju dobro kada im je teško izreći osjećaje i brige ili kada ne nailaze na razumijevanje od strane okoline (Hill i Dallos, 2012, prema Vučković, 2022). Samoozljeđivanje je često način na koji osobe pokušavaju regulirati i umiriti intenzivne i neugodne emocije, nakon čega u većini slučajeva osjećaju olakšanje, mir i zadovoljstvo (Suyemoto, 1998, prema Vučković, 2022).

Samoozljeđivanje može imati dva oblika s obzirom na namjeru u podlozi nanošenja ozljeda na tijelu: nesuicidalno i suicidalno samoozljeđivanje, a razdvaja ih motivacija u podlozi, ozbiljnost ozljeda, dijelovi tijela gdje su ozljede nanosene i broj pokušaja (Dodig-Ćurković i Kralik, 2013).

Svaki pokušaj samoubojstva ili suicidalna misao trebaju se shvatiti ozbiljno kako bi mlada osoba mogla dobiti potrebnu pomoć.

POSTUPANJA ŠKOLE

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju vršnjačkog sukoba **svi radnici** škole dužni su:

- odmah prekinuti sukob među djecom;
- razrednik, stručni suradnik ili ravnatelj će obaviti razgovore sa sukobljenim učenicima;
- prilikom razgovora primjenjivat će se metode školske medijacije;
- u slučaju da je tijekom sukoba nastala nematerijalna i/ili materijalna šteta, primijenit će se metoda restitucije;
- u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima razrednik i stručni suradnik će pozvati roditelje/skrbnike u školu s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku;
- prema potrebi učenik/ci će biti uključen/i u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoška i/ili defektološka pomoć) u školi ili izvan škole u dogovoru s roditeljima/skrbnicima;
- ako učenik učestalo krši pravila, ne poštuje dogovore, ne prihvaća restituciju, škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu sa Statutom i Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja/skrbnika, škola može tražiti pomoć nadležnog ZSR;
- svaki djelatnik škole dužan je o provedenim razgovorima i radnjama napraviti kratku bilješku (*Obrazac 1*) te obavijestiti o sukobu razrednika i stručne suradnike, a po potrebi i ravnatelja škole;
- u slučaju ponavljanja sukoba te traženje pomoći drugih institucija (ZSR i sl.), napraviti će se i službena bilješka o događajima (*Obrazac 2*);

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA I ZLOSTAVLJANJA MEĐU VRŠNJACIMA

U slučaju nasilja među djecom u školi **svi radnici** škole dužni su:

- odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika i odvojiti učenike;
- pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje;

- obavijestiti o događaju razrednika, stručnog suradnika škole ili ravnatelja te o svemu učinjenom napraviti kratku bilješku (*Obrazac 1*).

Stručni suradnici i/ili ravnatelj dužni su:

- ukoliko postoji potreba za intervencijom policije, uputiti poziv lokalnoj policijskoj postaji. Ukoliko stručni suradnici ili ravnatelj nisu prisutni, poziv policiji upućuje osoba koja je uočila i intervenirala prilikom slučaja nasilja;

- ukoliko postoji fizička ozljeda koja zahtjeva liječničku intervenciju, uputiti poziv hitnoj liječničkoj pomoći. Ukoliko stručni suradnici ili ravnatelj nisu prisutni, poziv hitnoj pomoći upućuje osoba koja je uočila i intervenirala prilikom slučaja nasilja. Do dolaska hitne pomoći, pruža se osnovna prva pomoć ozlijeđenom učeniku;

- odmah o prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje/skrbnike djeteta ili zakonske zastupnike te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koji su do tada poznati i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti;

- po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah obaviti razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće;

- roditeljima/skrbnicima djeteta koje je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu u školi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja djeteta te prorade traumatskog doživljaja;

- obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju spoznaja o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;

- što žurnije obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti Zavod za socijalni rad (u daljnjem tekstu ZSR), a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a škola će poduzeti sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u školi;

- pozvati roditelje/skrbnike djeteta koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (ZSR, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i slično) i izvijestiti ih o obavezi škole da slučaj prijavi nadležnom

ZSR, Upravnim odjelima u županijama, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu, pravobraniteljici za djecu;

- o svemu napraviti kratke bilješke (*Obrazac 1*) te na temelju bilježaka svih uključenih, sačiniti službenu bilješku (*Obrazac 2*);

- u slučaju iznimno teških, traumatičnih slučajeva nasilja i/ili zlostavljanja, ravnatelj će obavijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja o potrebi uključivanja regionalnog Tima za krizne intervencije;

- u slučajevima nasilnog postupanja tijekom razgovora predstavnika policije s učenicima žrtvama, počiniteljima ili svjedocima nasilnog postupanja obvezno treba biti prisutan roditelj učenika, udomitelj ili skrbnik (osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje ili odgoj) ili stručna osoba zavoda za socijalni rad.

Razrednik je dužan:

- ostvariti komunikaciju s roditeljima/skrbnicima;

- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sačiniti kratke bilješke, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima te o događaju izvijestiti Razredno ili Učiteljsko vijeće, prema procjeni i potrebi potencijalnog pokretanja postupka izricanja pedagoške mjere;

- u suradnji sa stručnim suradnicima, posebnu pažnju posvetiti na kreiranje pozitivne atmosfere u razrednom odjelu te prevenciji nasilnog ponašanja.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA

U slučaju sumnje ili prijave elektroničkog nasilja među djecom u školi svi djelatnici ili učitelji/razrednici Škole obvezni su u najkraćem mogućem roku:

- obaviti zaseban razgovor s učenicom/icima - žrtvom/a elektroničkog nasilja;
- obaviti zaseban razgovor s učenicom/icima - počiniteljem/ima elektroničkog nasilja te s učenicima- svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.
- o svemu učinjenom napraviti kratku bilješku (*Obrazac 1*).
- po saznanju o počinjenju elektroničkog nasilja o tome obavijestiti roditelje/skrbnike žrtve učenika ili zakonske zastupnike te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koji su do tada poznati i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti (osim ako sam roditelj/skrbnik nije prijavio elektroničko nasilje);
- u najkraćem mogućem roku pozvati roditelje učenika uključene u počinjenje elektroničkog nasilja na individualne, a po potrebi i grupne razgovore (sastaviti službenu bilješku o razgovoru - *Obrazac 2*).

- u najkraćem mogućem roku održati sastanak razrednika, stručnih suradnika i ravnatelja škole te raspraviti o daljnjem postupanju – potreba uključivanja drugih institucija (policija, nadležni zavod za socijalni rad i drugo) i odluka o pokretanju izricanja pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, Statutom škole i Kućnim redom škole.
- ukoliko postoje fizički dokazi elektroničkog nasilja (sačuvane poruke, objave, slike ili print screen s mobilnog ili drugog elektroničkog uređaja te online društvenih mreža ili aplikacija) sačuvati ih kao dokazni materijal.

Stručni suradnici i/ili ravnatelj dužni su:

- prema procjeni težine i vrste elektroničkog nasilja, obavijestiti nadležnu policijsku postaju te nadležan ZSR;
- obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;
- roditeljima/skrbnicima djeteta koje je žrtva elektroničkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu u školi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja djeteta te prorade traumatskog doživljaja;
- u što kraćem vremenskom roku obaviti razgovor s učenicom koje je počinilo elektroničko nasilje, ukazati na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li učenik neke okolnosti koje bi ukazivale da je sam žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvjestiti ZSR, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvjestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a škola će poduzeti sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u školi;
- pozvati roditelje/skrbnike učenika koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (ZSR, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i slično) i izvjestiti ih o obavezi škole da slučaj prijavi nadležnom ZSR, Upravnim odjelima u županijama, MUP-u ili nadležnom državnom odvjetništvu, pravobraniteljici za djecu;
- o svemu napraviti kratke bilješke (*Obrazac 1*) te na temelju bilježaka svih uključenih, sačiniti službenu bilješku (*Obrazac 2*);

- u slučaju iznimno teških, traumatičnih slučajeva elektroničkog nasilja koje imaju negativan emocionalni i drugi efekt na veću školsku populaciju učenika, ravnatelj će obavijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja o potrebi uključivanja regionalnog Tima za krizne intervencije;

- u slučajevima postupanja predstavnika MUP-a s učenicima žrtvama, počiniteljima ili svjedocima elektroničkog nasilja tijekom razgovora obvezno treba biti prisutan roditelj učenika, udomitelj ili skrbnik (osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje ili odgoj) ili stručna osoba zavoda za socijalni rad.

Razrednik je obvezan:

- ostvariti komunikaciju s roditeljima/skrbnicima svih uključenih učenika;

- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sačiniti kratke bilješke, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima te o događaju Razredno ili Učiteljsko vijeće, prema procjeni i potrebi potencijalnog pokretanja postupka izricanja pedagoške mjere;

- u suradnji sa stručnim suradnicima, posebnu pažnju posvetiti na kreiranje pozitivne atmosfere u razrednom odjelu te prevenciji budućih nasilnih i uznemirujućih ponašanja putem bilo kojeg elektroničkog uređaja ili online društvene mreže ili aplikacije.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU FIZIČKOG KAŽNJAVANJA DJETETA/UČENIKA OD STRANE RODITELJA/SKRBNIKA

U slučaju saznanja o fizičkom kažnjavanju djeteta/učenika od strane roditelja/skrbnika škola će učiniti sljedeće:

- djelatnik koji je saznao za fizičko kažnjavanje obavještava razrednika i stručnu službu škole (*Obrazac 1*);

- razrednik i stručna služba obavljaju razgovor s učenicom o okolnostima fizičkog kažnjavanja te o tome vode bilješke (*Obrazac 1*);

- u slučaju da je riječ o prvom saznanju o fizičkom kažnjavanju, po obavljenom razgovoru s učenicom, razrednik poziva roditelje/skrbnike na razgovor koje se upućuje na neprimjerenost fizičkog kažnjavanja kao oblika discipliniranja te savjetuje traženje stručne pomoći oko učenja pozitivnog discipliniranja (savjetovališta, mobilni tim SOS DS, psihoterapija...) te ih se upozorava kako će se u slučaju ponavljanja potražiti pomoć i uključivanje nadležnog ZSR te o svemu vode bilješke (*Obrazac 1*);

- u slučaju ponovljenog slučaja fizičkog kažnjavanja, uz prethodno navedene postupke, škola podnosi i prijavu ZSR,

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA I ZLOSTAVLJANJA U OBITELJI

Učitelji i stručni suradnici dužni su poduzimati mjere zaštite prava djeteta/učenika u slučaju nasilja/zlostavljanja u obitelji te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja, odmah:

- ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može pretpostaviti da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju učenika, otpratiti ili osigurati pratnju učenika od strane stručne osobe liječniku te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju;
- žurno izvijestiti ravnatelja škole koji će izvršiti prijavu policiji i obavijestiti Zavod za socijalni rad te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima slučaja i aktivnostima koje će se poduzeti te na traženje državnog odvjetništva ili policije odmah dostaviti svu dokumentaciju vezanu uz razjašnjavanje i dokazivanje kažnjive stvari;
- ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje je izazvalo traumu, savjetovati se sa stručno-razvojnou službom odgojno-obrazovne ustanove, stručnjacima zavoda za socijalni rad kojeg je obavijestio o slučaju te sa drugom stručnom službom izvan ustanove o načinu postupanja i pomoći djetetu žrtvi nasilja u obitelji u okviru odgojno-obrazovne ustanove;
- pozvati roditelje/skrbnike u školu te ih uputiti u obvezu škole da takve oblike ponašanja prijavi nadležnim institucijama (ZSR, policija, državno odvjetništvo, pravobraniteljica za djecu...);
- o dojavi nasilja i o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi kratke bilješke (*Obrazac 1*) te službenu bilješku (*Obrazac 2*) koja će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA I ZLOSTAVLJANJA ODRASLE OSOBE (DJELATNIKA ŠKOLE ILI DRUGE ODRASLE OSOBE) PREMA DJETETU

U slučaju kada postoji sumnja ili je učenik doživio zlostavljanje od strane odrasle osobe u školi (radnika škole, svog roditelja/skrbnika ili roditelja/skrbnika drugog učenika odnosno nepoznate osobe) radnik škole je obavezan:

- odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema djetetu;
- ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, stručnog suradnika škole ili drugog radnika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje prema djetetu i obavijestiti, policiju;

- ako uspije prekinuti nasilno ponašanje prema djetetu, o tome obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika škole koji će o tome napraviti bilješke i službenu bilješku (*Obrazac 1 i 2*);
- upozoriti osobu koja se ponaša nasilno na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati je o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom ZSR, policiji, Upravnom odjelu jedinice regionalne samouprave (JLS), Pravobraniteljici za djecu te Ministarstvu znanosti i obrazovanja;
- o događaju obavijestiti ZSR, policiju, Upravni odjel JLS, Pravobraniteljicu za djecu te Ministarstvo znanosti i obrazovanja;
- stručni suradnik dužan je obaviti razgovor s djetetom odmah po saznanju o događaju s ciljem normaliziranja osjećaja djeteta i sprečavanja dugoročnih posljedica traume, a tijekom razgovora s djetetom voditi bilješke (*Obrazac 1.*) te službenu bilješku (*Obrazac 2.*) koju uz ravnatelja supotpisuje;
- kada stručni suradnik obavi razgovor s djetetom ravnatelj, stručni suradnik, razrednik ili član Učiteljskog vijeća trebaju o događaju odmah obavijestiti roditelje/skrbnike djeteta i pozvati ih da dijete odvedu kući te ih informirati o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja/skrbnika u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan nje;
- u slučaju da je dijete ozlijeđeno ili postoji sumnja da bi moglo biti ozlijeđeno, treba ga odmah odvesti na liječnički pregled, pri čemu s njim u pratnji ide roditelj/skrbnik (ako je dostupan) ili predstavnik škole ili ZSR.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA I ZLOSTAVLJANJA DJETETA/UČENIKA PREMA ODRASLOJ OSOBI

U slučaju da je radnik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika škole on treba o tome izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike škole. Oni će:

- razgovarati s učenikom u prisustvu razrednika i voditi bilješku i službenu bilješku o razgovoru (*Obrazac 1 i 2*),
- odmah obavijestiti roditelje/skrbnike učenika te ih upozoriti na neprihvatljivosti takvog ponašanja;
- prema učeniku poduzeti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu sa Statutom i Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- uključiti učenika u stručni tretman u školi ili u dogovoru s roditeljima/skrbnicima u ustanovi van škole;
- o svemu izvijestiti ZSR, a po potrebi i Upravni odjel JLS te policiju;

- ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u školi, zbog čega je škola uključila i policiju, o takvim situacijama je potrebno prvo usmeno, a zatim i pisanom bilješkom (na propisanom obrascu) izvijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja;
- u slučaju potrebe, ravnatelj i/ili stručni tim škole osigurat će stručnu pomoć oštećenoj odrasloj osobi;
- u slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru škole svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj ili stručni suradnik su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima. Dužni su savjetovati se s nadležnom i stručnom osobom koja ima iskustva u radu s traumatiziranim osobama o potrebi i načinu pružanja stručne pomoći svjedocima nasilja.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA I ZLOSTAVLJANJA ODRASLE OSOBE PREMA ODRASLOJ OSOBI (MOBBING)

U slučaju bilo kojeg oblika nasilja i/ili zlostavljanja koje na radnom mjestu doživljava odrasla osoba od strane druge odrasle osobe potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- osoba koja trpi nasilje ili zlostavljanje na radnom mjestu može o tome obavijestiti stručnu službu, osobu imenovanu od strane ravnatelja koja je odgovorna za zaštitu dostojanstva radnika i/ili ravnatelja koji će o tome napraviti službenu bilješku (*Obrazac 2*);
- osoba koja ima neka saznanja o slučaju nasilja ili zlostavljanja na radnom mjestu (svjedok), dužna je o tome obavijestiti stručnu službu, osobu imenovanu od strane ravnatelja koja je odgovorna za zaštitu dostojanstva radnika i/ili ravnatelja koji će o tome napraviti službenu bilješku (*Obrazac 2*);
- ravnatelj će na temelju službenih bilješki postupiti u skladu s člankom 130 Zakona o radu te u skladu sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije i Zakonom o ravnopravnosti spolova;
- u situacijama gdje se to pokaže izvedivim (npr. sukobi među djelatnicima škole), moguće je primijeniti načela medijacije u traženju zajedničkog rješenja.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAMOZLJEĐIVANJA ILI POKUŠAJA SUICIDA

U slučaju samoozljeđivanja učenika potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- svaki djelatnik škole dužan je spriječiti daljnje samoozljeđivanje te odmah pružiti učeniku prvu pomoć;
- po pružanju prve pomoći pozvati roditelje/skrbnike da dođu u školu te odvedu učenika kod liječnika;
- u slučaju težeg samoozljeđivanja i/ili pokušaja suicida odmah pozvati hitnu liječničku pomoć te o svemu obavijestiti roditelje/skrbnike;
- o svemu napraviti bilješke (*Obrazac 1*) te obavijestiti razrednika, stručne suradnike i ravnatelja

- stručni suradnici će na temelju bilješki napraviti službenu bilješku (*Obrazac 2*) te obavijestiti mjerodavne institucije;
- stručni suradnici će kontinuirano pružati podršku učeniku koji se samoozljeđivao, ostvariti kontinuiranu suradnju s roditeljima te ih uputiti na traženje stručne pomoći van škole ukoliko je potrebno;
- u slučaju iznimno traumatičnog slučaja samoozljeđivanja i/ili (pokušaja) suicida, ravnatelj će obavijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja o potrebi uključivanja regionalnog Tima za krizne intervencije.

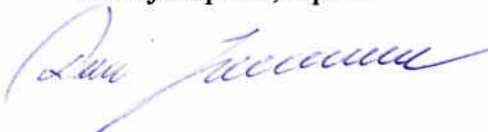
KLASA: 012-03/24-01/04

URBROJ: 2185-7-08-24-01

Ladimirevci, 14. veljače 2024.

Ravnatelj:

Damir Jakopiček, dipl.uč.

Predsjednik Školskog odbora:

Sandra Labudović, prof.

PRILOZI

BILJEŠKA O RAZGOVORU

Mjesto i vrijeme razgovora:

Nazočni razgovoru:

Svrha razgovora:

Bilješka:

Zaključak:

U Ladimirevcima, dd. mm. gggg.

Bilješku napisao:

Osnovna škola
LADIMIREVCI
Đuke Maričića – Munje 21, 31550 Valpovo
tel: 031/671 – 066 fax: 031-677-189 e-mail: ured@os-ladimirevci.skole.hr

Obrazac 2.

OSNOVNA ŠKOLA LADIMIREVCI

ĐUKE MARIČIĆA – MUNJE 21

31550 LADIMIREVCI, VALPOVO

KLASA:

URBROJ:

Mjesto i datum:

PREDMET: Službena bilješka o događaju

M.P.

(Ime osobe koja je sastavila službenu bilješku)